

VAN LAARHOVEN BOUWT AUTARKISCH

Noord-Brabant heeft er sinds kort twee particuliere woningen bij, die voldoen aan diverse eigenschappen van het autarkische of zelfvoorzienende bouwen en wonen. De architect van dienst is Huub van Laarhoven van de Van Laarhoven Combinatie uit Rijen. "Mijn werk is een zoektocht naar oplossingen die positief bijdragen aan de mensen die wonen in de gebouwen die ik ontwerp, en aan de wereld in zijn algemeenheid", zo verduidelijkt hij.

ZOEKTOCHT NAAR ZINGEVING

GEVOEL, ENERGIE EN UITSTRALING

Woonhuis te Rijen: privacy aan de straatkant, één met de tuin aan de binnenzijde.

Die zoektocht past binnen de visie van een man voor wie het niet vanzelfsprekend was om architect te worden: hij begon namelijk als timmerman. "Mijn vader was timmerman, en toen ik tien jaar oud was mocht ik een keer met hem mee de bouwplaats op. Vanaf dat moment wilde ik timmerman worden en niets anders meer. Omdat mijn moeder vond dat ik meer kon en moest dan de bouwplaats op, ben ik nog verder gaan leren en architect geworden. Maar timmerman of architect: de liefde voor het vak zit me in het bloed en dat heb ik zonder meer van mijn vader meegekregen."

De passie voor het ontwerpen is er dus niet minder om. Daarnaast heeft Van Laarhoven altijd belangstelling gehad voor maatschappelijke vraagstukken en filosofie. Toen hij door een ongeluk dertig jaar geleden zijn toenmalige vrouw verloor, kwam de vraag naar de zin van het leven hoog op zijn lijst te staan van onderwerpen om veel en goed over na te denken. Hij zegt het zelf niet met zoveel woorden, maar Huub van Laarhoven zit niet alleen maar van 9.00 tot

17.00 uur blind te ontwerpen om zich na werktijd met hele andere zaken bezig te houden. De visie en filosofie zijn er altijd, en dat heeft in zijn ontwikkeling als architect ervoor gezorgd dat autarkisch of zelfvoorzienend bouwen zijn grote belangstelling heeft.

"Mijn maatschappelijke betrokkenheid uit zich in de wil iets te willen veranderen en mooie dingen te willen doen. Maar de realiteit is dat je daarin, net als met autarkisch bouwen, concessies zult moeten doen. Misschien op het gebied van materiaalkeuze, of naar de gemeente of opdrachtgever toe. Het gaat er echter om dat ik als architect ten dienste sta van degene die gebruikmaakt van mijn architectuur. Dat is een zoektocht die ik nog altijd onderneem."

VRIJHEID In dat proces is Van Laarhoven nu onder meer aanbeland bij autarkisch bouwen en wonen. "Dit komt neer op zelfvoorzienend zijn, ofwel in het geval van autarkisch bouwen dus niet afhankelijk zijn van waterleidingbedrijven, energiemaatschappijen, bouwmaterialencon-

cerns en noem maar op. Dat betreft zowel de gebouwde omgeving als het huis zelf. We liggen steeds meer aan banden van die grote concerns en misschien zit hem daar wel de kneep, want in mijn optiek bestaat de mens bij de gratie van vrijheid. Je kunt bijvoorbeeld afhankelijk zijn van drinkwaterbedrijven, maar je kunt ook samen met anderen zorgen voor eigen schoon drinkwater door bijvoorbeeld regenwater op te vangen en te filteren."

Het autarkische principe komt zeker terug in twee recente ontwerpen van Van Laarhoven in de gemeenten Rijen en Molenschot. "Het zijn geen volledig autarkische woningen", geeft de architect meteen toe. "Wat deze projecten met name autarkisch maakt is het materiaalgebruik, dat van zo dichtbij huis als maar kon is gehaald. Dat is niet alleen een ideaal maar ook een noodzaak, want de fossiele brandstoffen raken op en transport moet zoveel mogelijk worden beperkt. Hoewel je voor deze doemscenario's kunt wegkruipen, kun je ook proberen er iets aan te doen en autarkisch bouwen en wonen is dan een optie."

De binnen gebruikte spanten lopen buiten door.

Uitgangspunt voor Huub van Laarhoven is om gezonde woningen te bouwen voor mensen. "Het moet er goed toeven zijn, en de bewoners dienen het gevoel te krijgen op vakantie te zijn. Daarbij is de locatie eveneens van belang. Het wordt ook wel helend bouwen genoemd, want wie zich ergens helemaal thuis voelt wordt lang niet zo snel ziek. In de bouw van ziekenhuizen zijn ze daar al heel ver in: kleuren, uitzichten, materialen en meer hebben gewoon invloed op het helingsproces."

Hij vervolgt: "Omgekeerd ben ik er van overtuigd dat mensen minder snel ziek worden als je diezelfde ideeën toepast in de woningbouw. Daarom is er veel hout verwerkt in deze twee ontwerpen, want het is een natuurlijk materiaal met veel gevoel, energie en uitstraling. Uiteraard heb ik er zelfs als timmerman van origine een voorkeur voor, maar dat geldt net zo goed voor veel bouwvakkers en andere betrokkenen."

ELKE DAG BUITEN Van Laarhoven licht één van zijn ontwerpen toe: "In het woonhuis in Rijen bestaat het dragende deel van de kapconstructie uit gelamineerde vuren houten spanten, die ter plekke met multiplex zijn bekleed. Daartussen zitten gordingen die aan de binnenzijde zijn afgewerkt met vuren houten delen. Die gelamineerde liggers dragen aan de gesloten straatkant van het huis op metselwerk, en aan de open tuinzijde op circa tien eikenstammen. De liggers steken door de dakrand heen, met als gevolg dat er aan de straatkant een overkapping is van ongeveer een meter en aan de binnenzijde een overstek van ongeveer 2,5 meter. Die dakranden zijn afgetimmerd met thermisch gemodificeerd Plathout; in dit geval is het hout behandeld, maar dat was niet noodzakelijk. De kozijnen zijn van FSC-gecertificeerd mahonie en de verdiepingsvloer binnen is van vuren hout."

Aan de voorzijde is er privacy, en aan de achterzijde een optimaal contact met de tuin en de weilanden daarachter, wat mede is te danken aan de volledige glazen wanden. Die zijn zelfs op de niet van gordijnen voorziene slaapkamer toegepast, zodat de bewoners min of meer in de tuin slapen en ontwaken. "Zij vinden het geweldig om daar te wonen. Afgelopen zomer hebben ze zelfs elke dag onder die overkapping gezeten om vervolgens zolang mogelijk in de tuin te verblijven. Ze zijn dus heel blij met het ontwerp en hebben zelf ook veel gedaan aan de daadwerke-

lijke bouw van het huis, wat de verbinding ermee alleen maar groter maakt."

MASSIEF HOUTEN VLOER Dat ontwerpen ook qua materiaalgebruik een voortdurende ontdekkingstocht is, zag Van Laarhoven inzake de aanbouw van een woonhuis in Molenschot nog eens bevestigd. "Ik opteer altijd voor hout, maar de keuze voor de juiste soort blijft lastig. Hier hadden we oorspronkelijk Plathout in gedachten voor op de gevel. De bewoners wilden echter uiteindelijk western red cedar vanwege de in hun ogen wat mooiere structuur. De houten draagconstructie bestaat hier uit gelamineerde ronde kolommen van vuren hout, net als de bekleding op het plafond. Voor de vloer van het dakterras zijn Inholz-vloerplaten gebruikt, waarmee ik eindelijk een goed alternatief voor beton heb gevonden. Bij deze massief houten vloer zijn de naden met geluidabsorberend materiaal gevuld. Dat levert ook binnen een heel prettig geluid op. Het dakterras is voorzien van houtkunststofcomposietdelen, die qua gladheid gewoon betere eigenschappen hebben dan echt hout. De kozijnen zijn hier eveneens van mahonie."

Ook in Molenschot is het doel van het ontwerp bereikt, want de bewoners van het huis zijn bijzonder tevreden met het eindresultaat. "Ze zijn laaiend enthousiast", vertelt Huub van Laarhoven. "Zij wilden oorspronkelijk een aanbouw direct aan het huis realiseren, maar het definitieve ontwerp met zijn ronde vorm gaat wat meer de tuin in, dit in contrast met het bestaande huis. Omdat het lastig is een moderne aanbouw te maken voor een bestaand huis is de aanbouw uiteindelijk een redelijk op zichzelf staande woonkamer geworden, die uiteraard wel direct in verbinding staat met de rest van het huis. Bovenop bestaat de aanbouw uit een slaapkamer die direct uitkomt op het dakterras, zodat ook deze mensen in het slaapvertrek sterk verbonden zijn met hun tuin." ■

Aan de tuinkant hebben eikenstammen een constructieve functie.

De bewoners brengen veel tijd onder de ruime overkapping door.

De aanbouw in Molenschot verbindt het huis met de tuin.

De aanbouw vormt een woonkamer met daarboven een slaapkamer en dakterras.

Vanwege de slipveiligheid ligt op het dakterras een hout-kunststofcomposiet.